

***Фактори впливу
професійної діяльності
методичної служби
як основа позитивного іміджу сільських
бібліотек Ємільчинського району***

**Обласна універсальна наукова бібліотека
ім. О. Ольжича
Житомирської обласної ради
Науково-методичний відділ**

**Бібліотечна практика
Вип.15**

**Фактори впливу професійної діяльності
методичної служби
як основа позитивного іміджу сільських бібліотек
Ємільчинського району**

Житомир, 2017

Фактори впливу професійної діяльності методичної служби як основа позитивного іміджу сільських бібліотек Ємільчинського району / Житомирська обласна наукова бібліотека ім. О.Ольжича: уклад. К. М. Романуха, ред. Г. Врублевська. – Житомир: ЖОУНБ ім. О. Ольжича, 2017. – 14с.

У виданні розглядаються актуальні питання діяльності методичної служби Ємільчинської центральної районної бібліотеки, теоретичні і практичні напрацювання бібліотечних працівників району.

Пропоноване методичне видання знайомить фахівців з практикою роботи Ємільчинської центральної районної бібліотеки та її методичної служби. Ця бібліотека виділяється з-поміж інших щодо функціонування основних платформ методичної діяльності та посилення її форм і методів для підтримання іміджу сільських книгозбірень. Нині так склалось, що є певна кількість регіонів, ЦБ, у яких ще недостатньо технічних засобів. Наприклад, у Ємільчинському районі комп'ютери та принтери мають 10 бібліотек із 24, до Інтернету підключені 3. Проте є регіони в області, де переваги нових технологій більш очевидні. Не зважаючи на цю статистику, слід зазначити, що відсоток спеціалістів тут дещо вище середньо обласного – (46,5) і становить 65,7%. Як вважає Наталія Іванівна, завідувач організаційно-методичного відділу, що зміни в діяльності ЦБ вимагають насамперед відповідної фахової підготовки кадрів, систематичного підвищення їх кваліфікації. І ця місія покладена на методистів ЦБ. Знайомство зблизька підтвердило, що у фахівців уже є практичний досвід роботи щодо чіткої організації СПК, диференційовано розробленій безперервній освіті сільських бібліотекарів, завдяки якій, на думку спеціалістів ЦБ, можна позитивно впливати на бібліотечні заклади та просувати кращий досвід роботи ЦБ Житомирщини, України тощо. Цю важливу платформу – систему підвищення кваліфікації завжди підтримує відділ культури райдержадміністрації, інші партнери – учасники заходів соціокультурної діяльності ЦБ. Дуже корисним є те, що в навчально-методичній діяльності відчутна співпраця усіх структурних підрозділів Центральної бібліотеки, її адміністрації, участь у всіх методичних заходах. Як вести інформаційний та навчально-методичний напрям, передати практичний досвід роботи, нові форми і методи роботи з користувачами та інше – це першочергові завдання у працівників відділу. Для методичних цілей використовують напрацьовані форми: проводять опитування, анкетування в кінці року, вивчають пропозиції та побажання колег ЦБ та сільських книгозбірень. Це допомагає, як показує тривала практика, професійно спланувати не лише заходи у СПК, а й практичну та методичну допомогу, здійснювати консультаційну підтримку окремим бібліотекам і працівникам. Тож усі книгозбірні попередньо проінформовані щодо планування роботи організаційно-методичного відділу на наступний рік. На думку фахівців, при організації такого прямого і зворотного зв'язку набагато легше здійснювати моніторинг роботи підпорядкованих бібліотек та надавати їм адресну допомогу.

У системі підвищення кваліфікації кадрів перевага надана навчально-методичному напрямку. Фахівці і сьогодні не відмовилися від незмінної форми навчання – семінари-практикуми. Щоб підтримати професійний рівень підготовки, творчу інноваційну діяльність слухачів, методисти представляють різноманітну тематику, змінюють характер проведення цих заходів, ведуть пошук корисної для бібліотекарів професійної інформації тощо. Співробітники у процесі навчання широко використовують активні форми навчання: майстер-клас, відеопрезентації, проводять творчий взаємообмін досвідом роботи «А я роблю так...», практичні заняття, огляди-перегляди нових надходжень до фонду центральної книгозбірні, фахових та методичних видань обласних бібліотек. Обов'язковими елементами є повідомлення, консультації та творчі (домашні завдання). Актуальним питанням є підготовка регламентуючих, методичних, навчальних матеріалів, програм навчання для бібліотекарів регіону. Варто зазначити, що усі форми сприяють формуванню нового бібліотечного мислення, розвитку новаторського підходу. Співробітники представили нам програми семінарських занять, які проводились останнім часом: «Еколого-просвітницька діяльність ПБ», «ПБ: особливості національно-патріотичного виховання в умовах сьогодення», «Бібліотека та дозвілля дітей і молоді», «любительські клуби та об'єднання за інтересами – центри спілкування користувачів бібліотек», «Звітність в системі ЕСМАР», «Універсальна десяткова класифікація (УДК)» та ін. **(Див. Додатки).**

Важливо, що практика проведення таких занять, інших форм навчання на базі сільських книгозбірень продовжується і нині. Серед названих – Яблунецька селищна бібліотека, Підлубівська сільська, бібліотеки с. Середи, Р. Іванівська,

Сімаківка, Степанівка, Горбове. Працівники окремо виділили книгозбірню селища Яблунець, презентували нам її цікаві заходи, різні робочі напрацювання, які професійно представляють колегам району в ШПН, семінарах-практикумах тощо. Наприклад, у 2016 році з дружнім візитом сюди завітали бібліотекарі Пулинського (раніше – Червоноармійський) району разом з директором

ЦРБ. Селищна бібліотека знаходиться у приміщенні селищної ради, має дві кімнати – 56 кв.м., опалюється. До послуг читачів – ПК, принтер, підключення до мережі Інтернет. Бібліотекар Г. П. Пархоменко, маючи медичну освіту, - ініціативна, творча натура, комунікабельна. Була переможцем «Золоті джерела» (2015 р.), в номінації «Краща сільська бібліотека» - в своєму районі (2014 р.), є активною учасницею обласних, районних конкурсів. Естетично і креативно оформлені виставки, полиці, куточки, на яких представлена нова література. Книгозбірня майже щорічно поповнюється новими виданнями за рахунок ради. Впродовж 2012-2016 рр. було виділено 49,2 тис. грн і придбано майже 1 тис. примірників. У 2017 році бібліотека отримала мультимедійний проєктор. Ганна Петрівна організовує вертеп з учасниками любительського об'єднання «Юний красзнавець», а зібрані кошти перераховуються воїнам АТО.

Можливо, деякі центральні бібліотеки та методичні служби області відмовляються від шкіл практичного навчання (є й інші назви цієї форми), та Ємельчинська ЦРБ проте залишила ШПН і продовжує розвивати її, співпрацюючи із сільськими бібліотекарями, чим піднімає імідж книгозбірень та позитивно впливає на професійну діяльність бібліотекарів. Нещодавно, наприклад, відбулось таке традиційне навчання на тему «Сільські бібліотеки – пошук, традиції, майстерність». На професійній ниві учасники ділилися своїми здобутками, а з бібліовізитом відвідали три бібліотеки: Руденську, Підлубівську та Р. Іванівську. Так, у Руденській бібліотеці бібліотекарка Н. М. Висоцька ознайомила з цікавими змінами в організації роботи, користувачі-діти влаштували флешмоб «Україна – правова держава». Наступною зупинкою стала Підлубівська сільська бібліотека. Досвідом роботи з дітьми та юнацтвом та діяльністю клубу за інтересами «Веселка» з колегами поділилася І. П. Суй. А останньою зупинкою була книгозбірня с. Р.Іванівська, яку очолює фахівець із 26-ти річним досвідом роботи Валентина Сорока. На зустріч з бібліотекарями завітав сільський голова. Методист ЦРБ акцентувала увагу на практичних напрацюваннях у цій книгозбірні і користі для інших в подальшій творчій та інноваційній роботі. Було надано також різні методичні пропозиції, у тому числі щодо проведення літніх читань. Для учасників заходу був продемонстрований показовий масовий захід – «Моє рідне село». До речі,

відвідувачів зацікавила народознавча кімната, яку створили на базі сільської бібліотеки та БК. А ще – побачили, що матеріально-технічна база як у цій, так і у відвіданих книгозбірнях поліпшується. Нещодавно, наприклад, у Р. Іванівській були закуплені покриття на підлогу та тюль на вікна. У 2015 році придбано комп'ютер та принтер. Після закінчення організували аукціон думок (бліц опитування) сільських бібліотекарів «Що з досвіду роботи відвідуваних бібліотек я запроваджу у своїй».

Попередньо на таке навчання бібліотекарі з'їхалися в Яблунецьку селищну книгозбірню, де спільно опрацювали тему «Стиль та імідж сучасної бібліотеки на селі як центру спілкування та дозвілля населення». Ознайомилися з роботою закладу, брали участь у годині пам'яті «Героями не народжуються, героями стають» (присвячена воїнам-землякам, які загинули в АТО). В ШПН відбулися заняття й за іншими, важливими темами для цього регіону: «Любительські клуби та об'єднання за інтересами – центри спілкування користувачів бібліотек» (книгозбірня с. Підлуби), «Краєзнавство – пріоритетний напрямок у роботі сільської бібліотеки». Варто окремо сказати декілька слів про бібліотеку с. Середи, куди з'їхались колеги району. При цій книгозбірні – кімната народознавства та музей Матері, є кімната Бойової слави села. Бібліотекарка Н. І. Ляшук – заслужений працівник культури, активний популяризатор краєзнавства, провела значну пошукову роботу і нині все зберігає, пропагує.

Зараз методична служба розробила програму заняття ШПН «Публічна бібліотека як краєзнавчий інформаційний центр», плануються виїзди у бібліотеки сіл Горбове, Сімаківка, Степанівка. Тобто, практика проведення таких занять (як і семінарських) на базі різних бібліотек, на думку фахівців центральної ланки, дуже позитивно впливає на всіх працівників, а деяких і «підтягує». А ще – на виїзні заходи приходять голова сільської ради, БК, часом

представники школи, розповідають про співпрацю, проблеми, напрацювання книгозбірні. Після таких занять обов'язковими є підсумки та індивідуальні консультації.

Серед форм підвищення кваліфікації ефективною, на думку методистів, стала Година професійних таємниць, яка дає змогу ділитися власним досвідом на зустрічах з колегами,

прислухатись до практиків тощо.

Широкої популярності, як відомо, набули практикуми та стажування для новопризначених працівників і для тих, хто має невеликий стаж роботи. Традиційні форми, як вважають фахівці ЦБ, є корисними й нині. Саме практичні питання з формування фонду у книгозбірні, організації бібліографічно-довідкової роботи, ведення краєзнавчої картотеки, облікової документації, планування основних

бібліотечних напрямків та нормування, використання комп'ютерних технологій та ін. опрацьовуються на цих навчальних заняттях. Позитивно, що проходять в структурних підрозділах центральної книгозбірні і задіяні провідні спеціалісти.

Працівники методичної служби можуть поділитися цікавим досвідом щодо забезпечення видавничої діяльності. Підготовка матеріалів є важливим засобом консультаційно-методичного впливу. До речі, видання неодноразово позитивно оцінювалися обласними методичними службами як приклад

для інших ЦБ області. Це значна допомога як у системі підвищення кваліфікації бібліотечного персоналу району, так і в практичній роботі сільських бібліотек, ЦБ, відомчих тощо. Доречно також зазначити, що саме Єсмільчинська районна книгозбірня однією з перших започаткувала випуск газети «Бібліотечний простір» (2013 р.). Це добра можливість інформувати про професійні заходи в сільських бібліотеках, про умови та результати конкурсів, цікаві події, що відбуваються у районі з питань культури, привітання працівників з днем народження, анонси, можна знайти тут методичні рекомендації, доступ до яких деяким сільським фахівцям, можливо, і обмежений з різних причин.

Вплив на діяльність районної методичної служби, професійне спілкування з бібліотекарями сільських книгозбірень, звичайно має робочий кабінет, у якому завідувач сформувала фонд фахових документів та видань. До уваги бібліотекарів – картотеки-накопичувачі: сценарії, методична шухлядка, картотека на допомогу бібліотекарю, постійно діючі виставки «Бібліотеки – обереги духовності», «На черзі дня», «Бібліотечна Житомирщина та Єсмільчинщина», «На допомогу бібліотечному фахівцю», тематичні теки, ПК тощо.

Зауважимо, що Центральна бібліотека як методично-інформаційний центр намагається відчутти результативність своїх форм роботи, на місцях почути коментарі сільських фахівців. Дещо сприяють цьому творчі (домашні) завдання: виступити, наприклад, на найближчому заході з презентацією чи проспектом про свою книгозбірню, підготувати тематичне повідомлення та ін..Такий зворотній зв'язок: ЦБ – сільська – методичний центр, який є, й має бути надалі.

Звичайно, є й свої проблеми, труднощі, больові точки. Наталія Іванівна назвала їх чимало. Наприклад, як складно здійснювати виїзди в сільські бібліотеки, бо саме тут проходить спілкування методиста і сільського працівника. Більшість виїздів, на жаль, здійснюється за власний рахунок; сільські працівники, у більшості, на навчання приїжджають теж за свої кошти. У кошторис сільського бібліотекаря статтю на відрядження не закладають. До речі, для підвищення кваліфікації кадрів рекомендовано виділяти від 0,5% до 1% загального бюджету бібліотеки. І цей рівень фінансування повинен бути збережений за будь-яких умов, оскільки підвищення фаховості є одним із життєво важливих елементів діяльності ПБ. Практика неповного робочого тижня для сільських книгозбірень продовжується й нині. Засмучує той факт, що чимало бібліотек ще не мають доступу до Інтернету, тому віртуальна методична допомога їм недоступна. А найближчим часом процес організації ОТГ має бути більш активним і центральній бібліотеці буде, мабуть, складно змінювати характер методичної праці. Завідувач поділилася думками та планами щодо подальшого просування методичної роботи, її інноваційності і усвідомлює появу в діяльності нових функцій.

Сподіваємося, що маючи такий практичний досвід, знання, методична служба набагато легше віднайде шляхи спільного вирішення актуальних проблем, а здобутки матимуть продовження.

Програма

районного семінару-практикуму

«Еколого-просвітницька діяльність публічних бібліотек»

на базі центральної районної бібліотеки

Відкриття заходу .

Л. П. Горбик – директор ЦРБ

I. Консультації, повідомлення:

1. Популяризація екологічних знань. Календар екологічних дат.

А.П. Орехівська - методист ЦРБ

2. Формування здорового способу життя молодших читачів через екологічне виховання

Л.С. Скидан - бібліотекар відділу
обслуговування дітей ЦБ

3. Бібліотека і екологічне виховання підростаючого покоління.

Н.І. Яценко - бібліотекар відділу
обслуговування,
кафедра юнацтва

4. Методичні поради «Чорнобиль – скорбота пам'яті» (до 30-ї річниці трагедії на Чорнобильській АЕС)

Н.І. Вишневська – зав. ОМВ ЦБ

II. Година цікавих повідомлень «Стан довкілля – це й стан здоров'я»

А.В. Лашевич - бібліограф ЦРБ

III. Перегляд методично-бібліографічних матеріалів на екологічну тему. Видання державних, обласних бібліотек та книгозбірень району

Н.І. Вишневська - зав. ОМВ ЦБ

IV. Показовий захід. Інсценізація за мотивами казки Лесі Українки «Біда навчить»: клуб за інтересами «Веселка» Підлубівської сільської бібліотеки, керівник І.П. Суй

IV. Відповіді на запитання. Індивідуальні консультації.

ПРОГРАМА

районного семінару-практикуму на тему :

«Публічна бібліотека: особливості національно-патріотичного виховання в умовах сьогодення»

Відкриття заходу. Повідомлення :

I. Героїко-патріотичне виховання як фактор консолідації громадянського суспільства

Л.П. Горбик - директор ЦРБ

II. Консультації, повідомлення:

1. Форми бібліотечної роботи з розвитку патріотичної і громадянської самосвідомості користувачів

З.М.Токова - завідувач ВО ЦРБ

2. Патріотичне виховання дітей та підлітків: виклики часу і завдання бібліотек

Л.С.Скидан - бібліотекар ВО дітей ЦРБ

3. Організація патріотичного виховання молоді та юнацтва

Н.І.Яценко - бібліотекар кафедри юнацтва

4. Краєзнавство як дієвий засіб патріотичного виховання населення

Т.А.Гаврилюк - бібліотекар ВО ЦРБ

III. «Живи та міцній, українська державо!»: методичні поради щодо роботи бібліотек з відзначення 25 - річчя Незалежності України

Н.І.Вишневська – зав. ОМВ ЦРБ

1. Соціокультурні заходи бібліотек району з нагоди 25 - річчя Незалежності України

Н.І.Вишневська – зав. ОМВ ЦРБ

IV. Домашнє завдання:

Оформити книжкові виставки, перегляди літератури, тематичні полиці та ін. до Дня Незалежності України. Провести тематичні, літературні вечори, літературно-музичні композиції тощо до святкування 25-ї річниці Незалежності України (з урахуванням плану соціально-культурних заходів бібліотек району та села).

ПРОГРАМА

Заняття у школі практичного навчання бібліотечних працівників району
на базі Підлубівської сільської бібліотеки

Любительські клуби та об'єднання за інтересами – центри спілкування користувачів бібліотек

I. Відкриття школи практичного навчання

1. Село сьогодні: соціально-економічні зміни та перспективи розвитку села.

Виступ – привітання сільського голови с.
Підлуби – С.К. Лашевич

2. Ознайомлення з роботою базової бібліотеки

Ірина Петрівна Суй, бібліотекар

II. Консультації та методичні поради:

1. На допомогу організації та роботи читацького клубу за інтересами в бібліотеці

А.П. Орехівська – методист ЦРБ

2. Про роботу клубів за інтересами «Осіннє золото», що діє при центральній районній бібліотеці

З.М. Токова- завідувач ВО ЦРБ

3. Про роботу клубів «Лялька і книга» та «Умілі рученята», які діють при відділі обслуговування користувачів – дітей центральної районної бібліотеки

Л.С. Скидан – бібліотекар

III. Обмін досвідом :

«А ми робимо так...»: робота клубів за інтересами, які діють при сільських бібліотеках»

Бесіда, творчий обмін за круглим столом
працівників сільських бібліотек

IV. Атестація сільських працівників

Н.І. Вишнеvsька – зав. ОМВ ЦРБ

V. Показовий масовий захід:

Виступ представників клубу за інтересами «Веселка» Підлубівської сільської бібліотеки.

Година-реквієм до 70-річчя визволення України від нацистських окупантів «Тих днів не стерти в пам'яті народній».

Щиро дякуємо завідувачці Наталії Іванівні Вишневській за творчу співпрацю та надання матеріалів, які були використані у підготовці даного видання.

Укладач:	К. М. Романуха
Комп'ютерний набір:	О. О. Ковальчук
Редакція:	Г.Й.Врублевська
Відповідальна за випуск:	Н. А. Карплюк

